

**JAMHUURIYADA SOMALILAND
XEERKA SOCDAALKA
XEER LAMBAR 72 EE 27/11/95**

MADAXWEYNAHA JSL,

- Markuu Arkay:** Sharciga dhismaha Ciidanka Boliiska ee lambarkiisu yahay GW 54 Qodobkiisa 1aad, Xubintiisa 2aad, oo tilmaamaya in laanta socdaalku ka mid tahay Ciidanka Boliiska.
- Markuu Arkay:** Sharciga Dhismaha Wasaaradda Arrimaha Gudaha, qodobkiisa 2aad, oo tilmaamaya waajibka Wasaaradda Arrimaha Gudaha ka saaran amniga iyo degaanshaha dalka gudihiisa,
- Markuu Darsay:** Axdiga Qaranka Qodobkiisa 30aad Xubintiisa 1aad.
- Markuu Arkay:** Sharciga Arrimaha Socdaalka ee Lambar 9 ee 27 juun 1966 oo aan la socon Karin duruufta dalka.
- Markuu Dhagaystay:** Soojeedintii Wasiirka Arrimaha gudaha.
- Isagoo Tixgelinaya:** Gudoonka Golaha Wasiiradda JSL
- Markuu helay:** Ansixinta Golaha Wakiiladda JSL

**WUXUU SOO SAARAY SHARCIGAN
Xeer Lamber 72 ee taarikkhda 27 Noofambar 1995-ka**

Xeerka Socdaalka

QAYBTA KOOWAAD: (QODOBO GUUD)

**Qodobka 1aad:
Hawl-Wadeenka Socdaalka**

Dhamaan Hawlaha la xidhiidha imaatinka iyo joogitaanka (SOGGIORNO) ee ajaanibta soo gelaaya S/land waxaa awood u leh Wasiirka Arrimaha Gudaha, waxaana Wasiirka uga ah wakiil Laanta Socdaalka Boliiska.

Waxaa loo aqoonsanayaa hawl-wadeenada Socdaalka kuwa ku xusan Xubinta hore ama mid kasta oo ka tirsan maamulka Dawlada ee baahi jirta awgeed Xeerka Wasiirka Arrimaha Gudaha loogu magacaabo.

Dibloomaasiyiinta iyo Qunsuldaha S/land ku leeyahay Wadamada Shisheeyaha waxay awoodaan inay qabtaan hawlihii hawlwadeenada socdaalka ee xeerkani tilaamaamayo.

Qodobka 2aad
Awooda Hawl-wadeenada Socdaalka

Si loo guto awoodaha iyo hawlaha, qof kastoo hawlwadeen ka ah socdaalka wuxuu awoodaa:-

A. Markii baahi deg deg ahi jirto in uu warqadda xayiraada la'aanteed ku sameeyo, xayiraad sabeeyaasha, diyaaraddaha ama baabuurta ku sugan dhulka S/land, isagoo dhawraya Qodobka (58) ee Xeerka habka Ciqaabta.

B. In uu wareysi ka qaado ama inuu si ku meel gaadh ah uga qaado Dokomatiga socdaalka qof kasta oo raba inuu soo galo ama ka baxo dalka S/land ama qof loo hayo sabab muujin karta in uu galay denbi ka dhan ah Xeerkan iyo Xeer-Nidaamiyeyaasha fulinaaya, waxaa kale oo uu awoodaa in uu wareysi ka qaado qof-kasta oo ay ula muuqato inuu wax ka hayo xad-gudbukaas.

C. In uu ka dalbo qof kasta ee soo galaya ma qof doonaya in uu soo galo ama ka baxo dhulka S/land in uu bixiyo Caddeynta sharcigu tilaamayo iyo inuu hubiyo haddii loo baahan yahaya warqada baadhista Caafimaadka ama sawirka iyo faraha.

D. Haddii baahi degdeg ahi jirto warqada qabashada la'aanteed in uu xidho qof kasta oo loo hayo sabab keentay warqadda qabashada oo aan la heleyn markiiba haddaan la xidhin qofkaas oo aan dib loo arkeyn.

Qofka lagu soo xidhay warqadda qabashada la'aanteed waa in la geeyaa maxkamada awooda u leh ama maxkamadda ugu dhaw meesha laga soo qabtay, iyadoo la dhawrayo Qodobka 39 ee Xeerka hab Ciqaabta.

E. Inuu ka dalbo soo bandhiga caddeynta ula muuqata lagama maarmaan si ay isu waafaqaan caddeyntii uu bixiyay odhaahda ama qoraalka iyadoo hadafku yahay si uu u helo ogolaanshaha uu sharcigani tilmaamayo.

Qodobka 3aad
Waajibka soo horjoogsiga hawlwadeenada socdaalka

Qofkasta oo soo galaya ama ka baxaya S/land waa in uu iska xaadiriya hawlwadeenada socdaalka. Hawlwadeenka socdaalku waa in uu ka hubiyaa qofkasta Dukumentiga ama caddeymaha uu sito si uu u hubiyo waafaqsanaanta ogolaashaha soo gelitaanka dhulka S/land. Qofkasta oo soo gala dhulka S/land isagoo ka soo gudbaya xadka meel aanu joogin hawlwadeen socdaal, waxaa ku waajib ah in uu iska xaadiriyo sida ugu dhakhsaha badan hawlwadeen socdaal meesha ugu dhow ugu badnaan (7) todoba cisho ama maalmood laga soo bilaabo maalintii uu ka soo gudbay xadka.

**QAYBTA LABAAD
SHURUUDAHA IMAATINKA IYO JOOGITAANKA DHULKA S/LAND**

**Qodobka 4aad
Shuruudaha ku imaatinka dhulka S/land**

Waxaa loo ogol yahay soo gelintaanka dhulka Somaliland Ajnebiga haysta:-

- a. Baasaabooraansax ah ama Dukument socdaal oo u dhigma ama haysta qofka uu Dukument uu ku qoran yahay magaciisu oo ansax ah oo la siiyay qof-ka leh.
- b. Ogolaansho ansax ah ee soo geliinka iyo joogitaanka dhulka S/land sida uu qabo xeerkani.

**Qodobka 5aad
Ogolaansho imaatin iyo joogitaan**

Ajanebigu waa soo geli karaa waana joogi karaa haddii uu haysto mid ka mid ah ogolaanshahan soo socda:-

- a) Ogolaansho u imaatin Dal-xiis (tourism)
- b) Ogolaansho u imaatin jid mar (Transit)
- c) Ogolaansho u imaatin waxbarasho iyo Cilmi baadhis (Education and Research)
- d) Ogolaansho u imaatin Sabab gaar ah (Special)
- e) Ogolaansho Deganaansho mudaysan (Temporary Residence)
- f) Ogolaansho Deganaansho Joogto ah (Permanent Residence)
- g) Ogolaansho Booqasho Ganacsi (Business)
- h) Ogolaansho Booqasho shaqo (Work Permit).

1. Ogolaanshahaas Xubinta hore lagu sheegay waxaa bixiya hawl-wadeenka awooda u leh si waafaqsan Qodobka Koowaad ee xeerkan iyadoo codsi uga yimid daneeyaha, waxaana lagu siinayaa Dukument Waafaqsan ogolaanshahaas ama aragtida (Visa) oo ogolaanshaha lagu muujinaayo Dukument-ga Socdaalka ee weydiistaha.

2. Ogolaanshahaas waxaa kale oo lagu bixin karaa qaab shaanbadeed (STAMP) oo hawl-wadeenka socdaalku ku dhufto Dukument-ga korkiisa. Xaaladaas oo kale waa in shaanbaduhu koobayaan ogolaanshaha sida uu cadeeyay xeerkani.

3. Ogolaansha gaar ah (Special) waxaa bixin kara wasiirka Arrimaha Gudaha oo keliya.

**Qodobka 6aad
Ogolaansho ku imaatin Dalxiis**

Ogolaansho u imaatin dalxiis waxaa la siin karaa Ajanabi kasta oo doonaya in uu ku yimaado dalka S/land:

- a. Ujeedo Dalxiis ama
- b. Sabab kasta oo kale oo dabeeco mudaysan leh taasoo ay ula muuqato hawlwadeenka socdaalka inay tahay ansax bixinta ogolaanshaha imaatin.

Bixinta ogolaansho imaatin Dalxiis waxaa shardi u noqon kara Haysashada tigidh ah dib u noqosho oo ansax ah ama ajanbigaas mudada ogolaanshaha joogitaanka S/land ee uu codsaday.

Ogolaanshaha Joogitaan Dalxiis haddii aanu shuruudo gaar ah la iman, xaqa soo gelitaanka iyio degaanshaha ku meel-gaadhka ah ee dhulka S/land, mudada joogitaanku kama badnaan karto Saddex Bilood laga bilaabo maalintii soo gelitaanka.

Wasiirka Arrimaha Guduhu wuxuu kordhin karaa mudada joogitaanka (2) laba jeer isagoo tixgelinaaya codsi uga yimid qofka danaynaya sii joogista dalxiisaha, iyadoo kordhin kastaa u dhiganto saddex bilood, waxa kaloo uu awood u leeyahay inuu wax ka beddelo shuruudaha.

Qodobka 7aad

Ogolaanshaha ku imaatin jidmar (transit)

Ogolaanshaha u imaatin jid-maar waxaa la siin karaa Ajnebiga:-

- a. Qasdigiisu yahay in uu ku yimaado S/land si uu u sii wato Socdaalkiisa meel ka baxsan Dalka S/land.
- b. Inuu haysto Dukument ansax ah ee looga baahan yahay gelitaanka wadanka uu u socdo.

Bixinta ogolaanshaha u imaatin jid-mar waxaa shardi u ah haysashada tigidh ansax ah oo muujinaaya sii waditaanka socdaalka wadanka uu u jeedo ama dariiq ku haboon sii wadashada socdaalka iyo haddii la weyddiyo rahan ama damaanad dabooli karta baahidiisa ajenabigaas inta uu ku joogo S/land jid markaas, marka laga reebo shruudaha gaarka ah ee ogolaansha ku imaatinka jidmarka, xaqa soo gelitaanka dhulka S/land si loo sii wato socdaalka ka baxsan dhulka S/land, ansixidda mudadu kama badnaan karto 14 (afar iyo toban) maalmood laga bilaabo maalintii soo gelitaanka, haddii aanay iman markaas awood ka baxsan qofka.

Qodobka 8aad

Ogolaanshaha ku imaatin sabab waxbarasho (Education)

Ogolaanshaha sabab waxbarasho waa lasiin karaa ajaaniibta rabta inay ku soo galaan ama ku joogaan dhulka S/land ujeedo ah in uu ka qayb galo koorsooyin waxbarasho iyo tababaro dugsiyo ku yaala Dhulka S/land, Koorsooyinkaas oo la xaqiijiyay inay ka diwaangashan yihiin dalka. Waxa kale oo loo ogol yahay ajnebi booqasho Cilmi baadhis iyo aqoon is waydaarasho.

Bixinta Ogolaansho sabab waxbarasho waxaa shuruud looga dhigi karaa tigidh ansax ah oo noqosho ah iyo rahan ama damaanad dabooli karta quudkiisa ajnabigaas inta uu joogo dhulka S/land oo ah mudada uu codsaday.

Shuruudahaas ama qayb ka mid ah waa lagu wareejin karaa madaxda xafiiska socdaalka marka laga reebo koorsada waxbarashada iyadoo uu haysto kharash dabooli kara baahidiisa qofkaas ajnabiga ah inta uu joogo dhulka S/land.

Ogolaanshaha u imaatin sabab waxbarasho wuxuu bixinayaa xaqa soo gelitaanka ama joogitaanka dhulka mudada waxbarashada ee lagama maarmaanka ah iyada oo ay weheliso shuruudihii ogolaanshuhu.

Qodobka 9aad Ogolaanshaha u imaatin Booqasho iyo shaqo

Marka laga reebo ajnebiga la cadeeyay inaan la doonayn sida uu qabo Qodobka 30aad, waa la siin karaa ajnebiga oggolaanshaha u imaatin booqasho ama oggolaansho u imaatin shaqo.

Muddada iyo shuruudaha lagu bixiyo ku imaatin booqasho ama shaqo waxaa xadidaaya wasiirka Arrimaha Gudaha.

Qodobka 10aad Ogolaanshaha Joogitaanka Mudeysan (Temporary Residence)

Xaqa soo gelitaanka iyo joogitaanka uu bixinaayo ogolaanshuhu waxaa la siin karaa ajnabi kasta marka laga reebo Ajnebigaan la doonayn, haddii uu la yimaado shuruudahan soo socda:-

- a) Marka uu noqodo mid waafaqsan qodobka (4) afraad ee Xeerkan.
- b) Haddii uu damaanad la yimaado qofkaasi danaynaya amase qof kale isaga magaciisa, isaga oo usoo gudbinaya hawl wadeenka socdaalka ee awooda u leh qiyaasta kharashka iyadoo uu madaxa xafiiska socdaalkuna cadeeyo inay tahay mid ku filan (Tigidh) dib ugu noqosho ah dhulkiisa ama wuxuu awoodaa Madaxa xafiiska socdaalku inuu weydiyo tigidh uu ku tago waddanka ugu dhow oo loo ogol yahay inuu galo iyo qadar lacag ah oo aan ka badnayn 25% amase.

Inuu keeno damaanad hal ama ka badan dad degen dhulka S/land kuwaasoo u cadeeya madaxa xafiiska socdaalka inay bixin karaan damaanad u dhiganta qadarkaasi kor ku qoran.

Wasiirka Arrimaha Guduhu kadib markuu dhagaystay madaxda Xafiiska Socdaalka wuxuu ka dhaafi karaa Ajnebiga soo dalbay ogolaansha joogitaanka mudeysan shardiga ku xusan qodobkan xubintiisa koowaad (1) Xarafka (B), kadib markay u cadaato in Ajnebigaasi haysto dariiqooyin kale oo uu ku dabooli karo quudkiisa inta uu joogo Dalka mudada ogolaanshaha iyo inuu dabooli karo tigidhkiisa dib ugu noqoshada ama mid uu ugu gudbi karo dhul kale.

Ogolaanshaha joogitaanka aan rasmiga ahayn waa in lagu tilmaamaa mudada uu joogayo Ajnebigu waddanka. Ajnebiga haysta ogolaanshaha joogitaanka mudeysan kama qaban karo

hawl lagu helaayo faa'iido waddanka gudihisa, haddii aanu haysan ogolaansho sida uu qabo Qodobka 24aad ee Xeerkan. Muddada oggolaanshaha joogitaanka mudeysan kama badnaan karo (3) saddex sanadood.

Qodobka 11aad
Ogolaanshaha joogitaanka Rasmiga ah (Permanent Residency)

Ogolaanshaha joogitaanka rasmiga ah waa la siin karaa qofka Ajnebiga ah marka uu soo codsado kadib haddii uu si sharci ah u joogo dhulka S/land, muddo aan ka yarayn shan (5) sanno.

Isla sharcigan waxaa lagu dhaqayaa labada isqabta iyo caruurta ka yar 18 jir ee la nool Ajnebiga la siiyey oggolaanshaha joogitaanka rasmiga ah.

Ogolaanshuhu wuu dhacayaa marka daneeyuhu ka maqnaado dalka S/land muddo ka badan (3) saddex sano oo xidhiidh ah.

Qodobka 12aad
Ku qoritaanka xaaska oggolaanshaha imaatinka iyo joogitaanka

Ajnebigu waa dalbi karaa in loogu qoro oggolaanshaha imaatinka joogitaanka xaaskiisa iyo caruurtiisa ka yar 18 jir ee isaga lanool ee uu masuulka ka yahay.

Qodobka 13aad
Wax ka bedelka iyo ka noqoshada Joogitaanka

Wasiirka Arrimaha Guduhu wuxu awood u leeyahay mar kasta in uu wax ka bedalo ama la noqdo Xafiis ahaan ama iyadoo uu soo jeediyey Madaxa Xafiiska socdaalka oggolaansha imaatinka iyo joogitaanka la siiyey Ajnebiga si waafaqsan Xeerkan, iyadoo laga soo saarayo go'aan ku saabsan.

Qodobka 14aad
Awooda Wasiirka Arrimaha Gudaha eek a joojinta imaatinka dhulka S/Land

Wasiirka Arrimaha Guduhu waa ka joojin karaa imaatinka dhulka S/land Ajnebi kasta.

Qodobka 15aad
Waajibka Ajnabiga ka saaran in ay sheegaan ciwaankooda

Waa waajib saaran qofka ajnebiga ah ee lasiiyey joogitaanka dhulka S/land sabab kasta awgeed in ay ku war geliyaan qoraal ahaan madaxda Xafiiska socdaalka cinwaankooda dhulka S/land iyo mar kasta oo ay timaado in uu wax iska bedelo ciwaankaasi.

Qodobka 16aad

Aaga dhulka Somaliland ee ka reeban Ajnebiga

Wasiirka Arrimaha Guduhu wuxuu awood u leeyahay hadday isla gartaan Wasiirka Gaashaan-dhigga, inuu soo saaro qodobo ka reebaya Ajnebiga in uu galo soohdimo suganoo dalka S/land ah iaydoo sababtu tahay arrimo la xidhiidha xagga Nabad-gelyada Qaranka, iyadoo marka hore war-gelin guud la sameeyay.

**QAYBTA SADEXAAD
QODOB GAAR AH OO LA XIDHIIDHA SABEEYAYAASHA, DAYUURADAHA, DADKA
SAARAN DAYUURADAHA IYO B/BUURTA**

Qodobka 17aad

Liiska dadka saaran sabeeyayaasha, dayuuradaha iyo baabuurta soo gelaya ama ka baxaysa dhulka Somaliland

Taliyaha ama kan masuulka ka ah sabeeye, dayuurad ama baabuur aan ahayn kuwa ciidamada ee soo gelaya Dhulka S/land waa in uu u keena hawl wadeenada socdaalka markii ay waydiiyaan Liis saxeehan oo ka kooban laba nuqul oo ay ku dhigan yihiin dhamaan rakaabka shaqaalaha iyo qof kastoo kale, isla markaana in uu bixiyo wixii war ah ee kale oo la waydiiyo.

Wakiilada socdaalada Badda, Cirka ama Dhulka waxaa waajib ku ah inay madaxa Xafiiska socdaalka u keenaan liis saxan oo ka kooban laba nuqul oo saxeehan kuna qoran yihiin dadka safarka ah ee saaran sabeeyaha, Dayuuradda ama gaadhiga ee ka degey ama fuulaya.

Taliyaha Mas'uulka ka ah sabeeyaha, Dayuuradda ama Baabuurka Ciidamada shisheeye ee soo galay dalka waxaa waajib ku ah inuu madaxa xafiiska socdaalka u dhiibo liis saxeehan oo laba nuqul ah oo ay ku qoran yihiin dadka saaran Gaadiidkaas, kuwa doonaya in ay ku degaan Dalka, kuwa doonaya in ay sii joogaan dalka iyo kuwa doonaya inay baxaan.

**Qodobka 18aad
Dejin ku meel gaadh ah**

Hawl wadeenka xafiiska socdaalku waxay awood u leeyihiin bixinta ogolaanshaha imaatinka dadka safarka ah ama shaqaalaha sabeeyaha, Dayuuradda ama baabuurka inay si ku meel gaadh ah dalka ku soo galaan.

**Qodobka 19aad
Degitaan Deg Deg ah**

Qofka Shisheeyaha ah ee saaran sabeeye ama Dayuurad ku hakata ama sii maraysa dalka kuma degi karo dalka hadaan sidaas u ogolaan hawl wadeenada socdaalku, haddii aanay dhicin xaalad deg deg ah ama culus oo degitaanka qasab kadhigaaya sida arrin caafimaad shil culus ama sabab kale marka loo eego nidaamka safaradu oggol yihiin.

**QAYBTA AFRAAD
(DAMAANAD IYO RAHAN)**

**Qodobka 20aad
Dhigitaanka Rahan iyo Damaanad**

Rahanka uu tilmaamayo qodobka tobnaad waxa soo dhigi kara qofka Ajnebiga ah ama loo shaqeeyaha marka uu doonayo in uu shaqo mushahar leh ka qabto dalka S/land. Loo shaqeeyuhu wuxuu u wareejin karaa rahankaas qaab kale oo ah Damaanad una qorto Wasiirka Arrimaha Gudaha, kaas oo uu ku xaqiijinayo in uu Ajnebigaasi u shaqeeya ku celiyo dalkiisa isaga oo loo shaqeeyuhu bixinayo kharashkaas.

**Qodobka 21aad
Cusboonaysiinta Damaanad**

Marka ogolaanshaha joogitaanka mar hore la siiyay Ajnebiga loo cusboonaysiinayo waxaa la doonayaa in la cusboonaysiiyo damaanada uu hore u bixiyay iyo mudadii uu xadiday madaxa xafiiska socdaalku.

**Qodobka 22aad
Soo celinta Rahanka**

Marka qofka Ajnebiga ah la siiyo joogitaanka dhulka S/land, sida uu tilmaamayo qodobka Tobnaad (10) kadibna loo ogolaado joogitaan joogto ah, rahankii uu dhiibay isagu ama qof kale uu isaga magaciisa ku dhiibay waa loo celinayaa.

Talaabada u danbeysa ee bixitaanka Ajnebiga waxay keenaysaa soo celinta rahankii uu dhiibay isagu ama wakiilkiisa sharciga ahi, marka lasiiyo ama la helo gaadiid uu kaga baxo dalka.

**Qodobka 23aad
La imaatinka kharashka socdaalka si loo ceshado Rahanka**

Hadii qof Ajnebi ah oo haystay ogolaansho joogitaan ku xidhan shuruud damaanadeed uu si kama danbays ah dhulka S/land uga baxayo, markaasna la yimaado kharashkuu ku bixi lahaa ee ku celinta dalkiisa, waxaa dib loo siinayaa wixii hore looga hayay ee damaanad ah.

**QAYBTA SHANAAD
OGOLAANSHAHA QABASHADA HAWL UJEEDEEDEDU TAHAY FAA'IIDO DOON**

**Qodobka 24aad
Ogolaansho Shaqo**

Qofka Ajnebiga ahi kama qaban karo Dhulka S/land hawl ujeedadeedu tahay faa'iido doon,

hadii aanu ka haysan ogolaansho shaqo bixin Wasiirka Arrimaha Gudaha.

Wasiirka Arrimaha Guduhu marka uu bixiyo ogolaansho shaqo oo uu siiyo qof Ajnebi ah, waa in uu tixgeliyo haddii uu heli karo qof muwaadin ah oo u qalma hawshaas qofka ajnebiga ah loo doonayo sidaa waxaa xaqijinaya Wasaaradda Caafimaadka iyo Shaqada iyo wasaarada ay hoos imanayso hawsha uu qofka ajnebiga ahi qabanayo.

Qodobka 25aad
Joogsashada shaqada qofka ajnebiga ahi qabanayo.

Marka uu qof ajnebi ahi uu joojiyo shaqada uu ka hayay dalka sabab kasta ha noqotee, loo shaqeeyaha waxaa laga doonayaa in (7) cisho gudahood laga bilaabo markii shaqadii joogsatay uu ku soo ogaysiiyo Wasaarada Arrimaha Gudaha.

Qodobka 26aad
Isbedelka shaqada ee qofka ajnebiga ah

Markii qof Ajnebi ah oo shaqo dalka ka hayay la siiyo shaqo kale, waxaa waajib ah in la raaco qodobka labaatanaad iyo afar iyo labaatanaad ee xeerkan.

Qodobka 27aad
Joogsashada shaqada qofka Ajnebiga ah sababo la xidhiidha isaga

Qofka Ajnebiga ah ee joojiya shaqadii uu dalka ka hayay si dhamaystiran taasoo hore loogu oglaaday, waxa waajib ku ah in uu (7) cisho gudahood laga bilaabo maalintii ay shaqadu joogsatay ku ogaysiiyo Wasiirka Arrimaha Gudaha.

Qodobka 28aad
Qofka Ajnebiga ah ee Dalka shaqo ku haysta uu iskii u leeyahay

Qofka Ajnebiga ah ee dalka shaqo ku haysta oo uu iskii u leeyahay ee u bedesha shaqo ka duwan tii hore loogu oglaaday, waa in uu qoraal ahaan ku ogaysiiyaa Wasiirka Arrimaha Gudaha Muddo (7) cisho gudahood laga bilaabo maalintii ay shaqadu istaagtay.

Qodobka 29aad
Ka Dhaafid (Exception)

Qodobada madaxan lagu dhiqimaayo oo waa laga dhaafayaa Ajnebiga sida tooska ah ugu shaqeeya Dawlada, Hay'adaha Dawladda ama Ajnebiga u shaqeeya Ururada Caalamiga ah ama Ururada kale ee Maslaxadda u haya dawladda sida ay tilmaamayaan heshiisyada iyo xidhiidhyada caalamiga ah, sidoo kale waxaa la mid ah Ajnebiga loo oglaaday joogitaanka joogtada ah.

**QAYBTA LIXAAD
AJNEBIGA AAN LA DOONAYN**

**Qodobka 30aad
Qeexitaanka Ajnebiga aan la doonayn**

Si waafaqsan xeerkan, waxaa lagu cadeyn karaa qof aan dalka laga doonayn:- Ajnebiga lagu helo xaaladaha soo socda:-

- a. Haddii lagu soo saaro dal ka erin si sharciga waafaqsan.
- b. Haddii aanu haysan wax ku filan oo uu quuto.
- c. Haddii caddeyn dhakhtareed lagu muujiyo cudur la kala qaado ama cudur xagga jidhka ah oo dhinaca Caafimaadka awgeed la ogolaan Karin soo gelitaankiisa iyo ku negaanshihiisa dhulka Somaliland marka loo eego Nidaamka la xidhiidha Caafimaadka ee ka jira dalka.
- d. Haddii uu si sharci daro ah uu ku soo galo dalka S/land isagoo aan Dukument sharci ah oo socdaal haysan iyo ogolaanshaha uu sharcigu sheegayo.
- e. Haddii qofka joogitaankiisa ama hawsha uu ka hayaa dhulka S/land ay ka soo horjeedo danta nidaamka guud Nabadgelyada Qaranka, damiirka umadda iyo diinta.

Caddeynta qofka Ajnebiga ah ee lagu soo saarayo in aan dalka laga dooneyn waxay ku soo baxaysaa go'aan Wasiirka Arrimaha gudaha.

**Qodobka 31aad
Soo dhex galka hawlwadeenada socdaalka Ajnebiga aan la dooneyn**

Hawlwadeenkasta ee socdaal ama xubin kasta oo Ciidanka Boliiska ah waxay awood u leedahay:-

- a) Inay is hortaagaan Ajnebiga aan la dooneyn haddii loo baahdana isticmaalaan xoog si aanu usoo gelin dhulka S/land.
- b) Inay ka horjoogsadaan Ajnebiga aan la dooneyn in aanu uga soo degin dhulka S/land sabeeye, Diyaarad ama Baabuur.
- c) Inay Xidhaan amar la'aan ama warqada qabashada la'aanteed iyagoo wargelinaaya maxkamada awooda u leh si waafaqsan Xeerka Habka Ciqaabta, Ajnebi kasta oo aan la dooneyn oo laga helo dhulka S/land isagoo ku xad gudbay qodobada xeerkan.

**Qodobka 32aad
Celinta Ajnebiga aan la dooneyn**

Markii Ajnebiga aan la dooneyn soo galo dhulka S/land, hawlwadeenka socdaalku wuxuu awood u leeyahay in uu ku amro Taliyaha ama qofka masuulka ka ah sabeeyaha, Dayuurada ama Baabuurka uu la socdo Ajnebiga aan la dooneyn amase cidda wakiilka uga ah S/land inay u dhoofiyaan dood la'aan meel ka baxsan dhulka S/land iyadoo la saarayo isla sabeeyahaas, dayuurada ama Baabuurka marka ugu horreysa ee u haboon, kharashkana waxa qaba Qofka

ama Gaadiidka.

Marka Taliyaha, mulkiilaha ama Wakiilka sabeeyaha, dayaarad ama Baabuur uu u ogolaado ku soo gelitaanka dhulka Somaliland Ajnebi aan la dooneyn, sabeeyahaas, dayuuraddaas ama Baabuurkaas, waxay wadajir ahaan ku qasban yihiin bixinta kharashka uga baxay Dawlada.

**QAYBTA TODOBAAD
KA SAARITAANKA DALKA**

**Qodobka 33aad
Dadka laga saarayo**

Ajnebiga laga saarayo dalku waa:-

1. Marka garsoore awood u lihi amro ka saaritaankiisa muddo sharci ah.
2. Marka Wasiirka Arrimaha Guduhu uu go'aankiisa ku amro saaritaanka si waafaqsan qodobka 34aad ee Xeerkan.

**Qodobka 34aad
Habka Fulinta Ajnebiga aan la Dooneyn**

Go'aanka Wasiirka Arrimaha Gudaha ee lagu caddeeyay in Ajnebigaas yahay mid aan la doonayn waa in lagu wargeliyaa qoraal.

Go'aankaas waa in lagu daraa amar ah ka bixitaanka dalka muddo sugan iyo habka sugan ee loo baahan yahay.

Ajnebiga aan u hogaansamin amarkaas waxaa waajib ah in laga eryo dalka.

**Qodobka 35aad
Ka noqoshada Go'aanka Saaridda**

Wasiirka Arrimaha Guduhu wuxuu Awood u leeyahay in uu iskii ama iyadoo uu soo jeediyey madaxa Xafiiska Socdaalku ka noqdo go'aankii ka saaritaanka ee ku soo baxay Ajnebi si waafaqsan Qodobka 34aad ee Xeerkan.

**Qodobka 36aad
Kharashka Fulinta Go'aanka ka saaritaanka Dalka**

Kharashka kaga baxa Dawlada S/land, fulinta go'aanka ka saaridda Ajnebiga waxa laga dhigayaa dayn ay gashay Dawladdu waxayna ku soo ceshanaysaa iyadoo go'aankaas fulitaanka hor dhigta Ajnebiga ama wakiilkiisa.

QAYBTA SIDEEDAAD

QODOB CIQAABEED

Qodoboka 37aad

Sida Xeerkani qabo qof kasta oo ku xad-gudba qodobada soo socda ama Fulin waaya waxaa loo aqoonsanayaa eedayane, waxaanu mutaystay ciqaabta ku xusan xeerkan:-

- a) Laga helo Dhulka S/land ama meel ka baxsan, bixiya caddeyn been abuur ah ama la yimaada Dukument been abuur ah si uu u helo ama uga caawiyo qof kale si uu u helo ogolaansho sida uu qabo Xeerkani.
- b) Bedela Ogolaansho ama Dukument kasta oo la siiyo ama qoraal si waafaqsan Xeerka ama bedelka Koobigii.
- c) Siiya, ka iibiya ama u dhiibta qof kale ogolaansho ama Dukument kasta oo loo siiyey si waafaqsan Xeerka ama isticmaala ogolaansho ama Document kasta oo la siiyay qof kale oo magacaaban.
- d) Si ula kac ah u siiya kaalmo ama u ogolaada qofkasta oo soo gelaaya dhulka S/land ama ka baxaaya isagoo ku xad gudbaaya qodobada Xeerkan.
- e) Aan ka jawaabin ama diida in uu ka jawaabo su'aal kasta oo sharci ah ama caqli gal ah ee uu u jeediyo hawladeenada socdaal amase si ula kac ah u bixiya jawaab aan ku qasbanayn si waafaqsan sharciga in uu ku jawaabo su'aal u keenaysa dambi.
- f) Si ula kac ah u diida in uu iska soo xaadiriyo hawladeen socdaal iyadoo laga dalbay.
- g) Si ula kac ah u sitcmaala ama u haysta ogolaansho been abuur ah ama aan ansax ahayn ama Dukument kale oo la mid ah oo la been abuuray amase qoraalo amase isticmaala amase haysta ogolaansho la bedelay ama loo bixiyay si aan sharci ahayn.
- h) Hor joogsaday hawladeen socdaal si uu u guto waajibkiisa.
- i) Qariya ama isku daya in uu qariyo su'aalo uu u soo jeediyay hawladeenka socdaalku isagoo gudanaaya xilkiisa.
- j) Aan bixin liiska ama muddooyin kale oo la waydiiyay si waafaqsan qodobka 2aad ee Xeerkan.
- k) U soo gala sharci daro ama looga helo Dhulka S/land si sharci daro ah isagoo ku xadgudbay xeerkan.
- l) Isagoo ah Ajnebi aan la dooneyn aanu dhawrin hawladeenka socdaalku sharciga ku wajahan ama Boliiska ee ku sii daaya dalka.
- m) Aan dhawrin shuruudaha lagu qeexay ogolaansho kasta ee uu bixiyo Xeerkani ama qodobada nidaamiya fulinta.
- n) Isagoo ah Ajnebi qabta hawl laga helaayo dheef isagoo aan dhawrin ogolaanshaha uu tilmaamayo Xeerkani.
- o) Qofka siiya qof Ajnebi ah shaqo isagoo aan haysan ogolaanshaha uu xeerkani tilmaamay.
- p) Isku daya inuu galo dambi kasta oo keenay marka loo eego xeerkan ciqaab.
- q) Sameeya fal dambiyeed isagoo u gargaaraya in la falo mid kamid ah danbiyada kor ku xusan.
- r) Qofka siiya qof kale qoraal uu og yahay in uu kaga baxsanaayo danbi uu galay oo ka mid ah dunuubtaas kor lagu sheegayo.
- s) Ku xadgudubka qof kasta ee xeerkan.

t) Qofkasta oo gala danbiyada uu tilaamamayo xeerkani waxa lagu ciqaabayaa xadhig dhan laba iyo toban bilood (12) ama ganaax dhan Sh.SL 10,000 (Toban kun) ama labadaba oo la isku daro ciqaabta haddii falku aanu keenin danbi aad u culus.

Marka qofka ku magacaaban ogolaanshuhu galo mid ka mid ah danbiyada ku xusan xubinta hore ee qodobkan, Garsoorka ka sokow Ciqaabta uu saarayo wuxuu amri karaa kala noqosho ogolaanshaha uu haysto.

Qodobka 38aad
Ciqaabta saaran Ajnebiga la saaray ee soo galay Dhulka Somaliland

Ajnebiga laga saaray dhulka S/land si waafaqsan Xeerkan ee dib u soo gala dalka iyadoo go'aankii ka saaritaanku ansax yahay, waxaa lagu ciqaabayaa haddii aan falku dhisayn da nbi aad u culus xadhig ilaa (3) saddex sanno ama ganaax dhan ilaa 30,000 Sh.SL (Sodon kun) ama labadaba, dibna waa loo eryayaa.

Qodobka 39aad
Ciqaabta saaran Mulkiilaha, Wakiilka ama Qofka Masuulka ka ah Sabeeyaha, Dayuuradda ama Baabuurka

Marka Ajnebiga aan la dooneyn soo galo dhulka S/land isagoo ku yimaad sabeeye, Dayuurad ama Baabuur iyadoo qofka mulkiilaha ama Wakiilka ama qofka masuulka ka ah sabeeyaha, Dayuurada ama Baabuurka aannu war ka hayn, markaas oo kale mulkiilaha, wakiilka ama qofka masuulka ka ah waxaa lagu ciqaabayaa mid kasta gaar ahaantiisa hadii aanu falku keenayn danbi aad u culus ganaax dhan S/land Shiling 3000/-. Qodobkan lagu dhaqi maayo marka aan Ajnebigaasi aan la dooneyn haysto ogolaansho ansax ah oo lagu bixiyay si waafaqsan Xeerkan.

Qodobka 40aad
Awooda Garsoore in uu joojiyo sabeeye, Dayuurad ama Baabuur

Marka Ajnebiga aan la doonayn soo galo dhulka S/land isagoo ku soo galay sabeeye, dayuura d ama baabuur, garsooruhu wuxuu amri karaa in sabeeyaha dayuurada ama baabuurku xayiraado ilaa mulkiilaha, wakiilka ama qofka masuulka ka ah sabeeyaha, dayuurada ama baabuurku uu fuliyo go'aanada hawl wadeenka socdaalku u arko lagama maarmaan ee dhoofinta Ajnebigaas la dooneyn.

Marka mulkiilaha, wakiilka ama qofka masuulka ka ah sabeeye, dayuurad ama baabuur la saaro ciqaab lacageed si waafaqsan xeerkan, garsooruhu wuxuu amri karaa in sabeeyaha, dayuuradda ama baabuurku xayirnaado ilaa mulkiilaha, wakiilka ama qofka masuulka ka ahi ka bixinaayo ciqaabtaas lacageed ee la saaray, dayuuradda ama baabuurkaba.

Qodobka 41aad
Ajuuradda ogolaanshaha.

Bixinta iyo Cusboonaysiinta oggolaanshaha ee qodobada 6, 7, 10, iyo 11 ee xeerkan waxaa ku xidhan bixinta ajuuro oo xeer nidaamiye ku soo saaro Wasiirka Maaliyaddu.

Bixinta iyo Cusboonaysiinta oggolaanshaha ee Qodobada 6, 7, 10, iyo 11 ee Xeerkan waxaa ku xidhan bixinta ajuuradan soo socota oo laga qaadayo qofka la siiyo:-

- a) Ogolaanshaha Joogitaanka Rasmiga ah
- b) Ogolaanshaha Joogitaanka Mudeysan
- c) Ogolaanshaha Joogitaanka Dalxiis
- d) Ogolaanshaha Jid mar waqti kabadan 48 Saac
- e) Ogolaanshaha Booqasho Ganacsi
- f) Ogolaanshaha booqasho shaqo

Ajuuradda oggolaanshaha Dawlada ee xubinta hore waxa loo qaadayaa hab ah tigidh iyada oo ay raad tirayaan tigidhkaas "Cancel" madaxda awooda u lihi.

Waa laga dhaafayaa ajuuradda Ajnebiga sida tooska ah ugu shaqeeya Dawlada S/land ama hay'adaha dawladda, ajnebiga u shaqeeya Ururada Caalamiga ah ama hawl dawladda maslaxad u ah u haya oo ku saleysan heshiisyo ama isla oggolaansho caalami ah oo keenay isweydaarsi xidhiidh markaasoo dawladaas shisheeye iyaduna ka dhaafaysa ajuurada muwaadiniinta Somaliland.

Qodobka 42aad

Ka dhaafida mudnaanta iyo dhawrsanaanta xaga sharciga iyo heshiisyada caalamiga ah.

Qodobada xeerkani waxba ka bedeli maayaan ka dhaafiddii mudnaantii iyo dhawrsanaantii ka timid dhinaca qaynuunka dawlaga ah (international Law) ee sida guud loo ogolyahay iyo heshiisyadii ama isla oggolaanshaha caalamiga ah ee la doonayo inay Jamhuuriyada Somaliland dhawrto.

Qodobka 43aad

Xurmo Qaxoonti Siyaasi

Wasiirka Arrimaha Guduhu wuxuu awood u leeyahay in uu amro in meelo gaar ah laga dhigo xarumo si ku meel gaadh ah loo dejiyo dadka Ajnebiga ah iyo dhul-laawaha ee soo gala dhulka Somaliland, kuwaasoo ka soo qaxay arrimo siyaasadeed lana yimaada Dukument iyo oggolaanshaha uu tilmaamayo qodobka 4aad ee Xeerkani.

Qodobka 44aad

Qodobada kala Guurka

Oggolaanshaha joogitaanka rasmi ah iyo oggolaanshaha kale ee lagu bixiyey xeer kasta oo uu

tirtirayo xeerkani waxay ahaanayaan ansax, haddii lagu bixiyey si waafaqsan Xeerkan.

**Qodobka 45aad
Xeer Nidaamiye**

Wasiirka Arrimaha Guduhu wuxuu soo saari karaa Xeer-Nidaamiye si loo fuliyo Xeerkan.

**Qodobka 46aad
Tirtirid**

Waxaa la tirtiray sharciga lambarkiisu yahay No. 9 ee 27 June 1966 iyo dhamaan xeerarka ka soo horjeeda Xeerkan ama aan la socon Karin.

**Qodobka 47aad
Dhaqan Galka Xeerkan**

Xeerkani wuxuu dhaqan gelayaa marka uu saxeexo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland. Lagana baahiyo qalabka warfaafinta.

ALLAA MAHAD LEH

**Maxamed Ibrahim Cigal
MADAXWEYNAHA**